

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ СИСТЕМИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ «ТАРГЕТ-КОСТ»

О.І.Чернишенко¹, Т.О.Кобєлева²

¹ аспірант кафедри економіки бізнесу і МЕВ, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

*² професор кафедри економіки бізнесу і МЕВ, доктор. екон. наук, НТУ «ХПІ», Харків, Україна
Tetiana.Kobielieva@khp.edu.ua*

Система калькулювання собівартості «таргет-кост» (від англ. *target cost* – цільова собівартість) є популярним інструментом управління витратами, особливо в умовах конкурентного ринку. Вона дозволяє виробникам зосередитися на досягненні встановленої цільової ціни для забезпечення конкурентоспроможності продукту. В результаті проведеного нами дослідження виявлено та обґрунтовано основні переваги та недоліки цієї системи [1-12].

Переваги системи «таргет-кост» формують наступні її можливості.

Фокус на споживача та ринок. Система ґрунтується на ринковій ціні, тобто ціна формується на основі попиту та очікувань споживачів. Це допомагає створювати продукти, які будуть конкурентоспроможними і відповідати потребам ринку.

Контроль витрат на ранніх етапах. «Таргет-кост» спрямовує увагу на управління витратами на етапі розробки продукту. Це дозволяє компаніям краще контролювати витрати та не перевищувати заплановану собівартість.

Покращення взаємодії між підрозділами. Впровадження цієї системи вимагає тісної співпраці між маркетинговими, виробничими, фінансовими та інженерними відділами. Це сприяє інтегрованому підходу до проектування та виробництва продукту.

Підвищення рентабельності. Оскільки методика ставить за мету досягнення певної собівартості, це допомагає зосередитися на зниженні витрат і підвищенні прибутковості.

Зменшення фінансових ризиків. Оскільки вартість товару визначається ще до його виробництва, це допомагає зменшити ризики перевищення витрат, що може вплинути на рентабельність проекту.

Інновації в процесі виробництва. Система заохочує до пошуку нових рішень і оптимізації виробничих процесів для досягнення цільової собівартості без погіршення якості продукту.

Недоліки системи «таргет-кост» пов'язані в першу чергу зі складнощами в організаційному супроводі цієї системи. Визначмо найбільш важливі з них.

Трудомісткість впровадження. Впровадження «таргет-кост» вимагає значних зусиль, адже всі підрозділи компанії повинні працювати в тісній взаємодії для досягнення єдиної цільової собівартості. Це може створювати організаційні труднощі.

Високий рівень невизначеності. Визначення цільової собівартості залежить від багатьох факторів, таких як ринкові тенденції та зміни в цінах на матеріали або робочу силу. Якщо ці фактори змінюються, досягнення цільової собівартості може стати складнішим.

Складність в інноваційних галузях. Для нових або інноваційних продуктів, де ринкові ціни можуть бути невизначеними або сильно варіюватися, застосування методу «таргет-кост» може бути важким, адже важко прогнозувати ринкові ціни та потреби споживачів.

Можливе зниження якості. У прагненні досягти цільової собівартості є ризик того, що компанії можуть скоротити витрати, знижуючи якість матеріалів або компонентів

продукту. Це може призвести до негативних наслідків для репутації компанії та задоволення споживачів.

Складність в короткостроковій перспективі. Досягнення цільової собівартості часто потребує часу, і короткострокові витрати на перебудову виробничих процесів або зміну постачальників можуть бути значними. Це може негативно впливати на фінансові результати у короткостроковій перспективі.

Труднощі з адаптацією до зміни умов. Система «таргет-кост» не завжди є гнучкою до змін зовнішнього середовища. Наприклад, якщо несподівано змінюються ціни на сировину, досягнення цільової собівартості може вимагати серйозних коригувань у процесі виробництва.

В цілому, можемо зробити заключний висновок, що система «таргет-кост» є потужним інструментом управління витратами, особливо в умовах високої конкуренції та обмежених бюджетів. Її основні переваги полягають у фокусі на споживачів та ринок, контролі витрат і підвищенні рентабельності. Однак її впровадження може бути складним, особливо в умовах невизначеності та для інноваційних продуктів.

Список літератури:

1. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П.Г.Перерва [та ін.]; ред.: П.Г.Перерва, В.І.Борзенко, Т.О.Кобєлева; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Планета-Прінт, 2019. 1002 с.

2. *Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M.* (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.

3. Compliance program: [tutorial] / P.G. Pererva [et al.]; ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M.Veress Somosi. Kharkov; Miskolc: NTU "KhPI", 2019. 689 p.

4. *Перерва П.Г.* Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: Навч. посібник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Гавриць О.М., проф. Погорєлова М.І. – Харків : НТУ «ХПІ», 2004. – 640 с.

5. *Kosenko A.V., Tkachev M.M., Kobieliiev V.M., Pererva P.G.* (2018) Innovative compliance of technology to combat corruption // Innovative management: theoretical, methodical, and applied grounds / S.M. Illiashenko, W.Strielkowski (eds.). 1st edition. Prague: Prague Institute for Qualification Enhancement. P.285-295.

6. *Перерва П.Г.* Управління інноваційною діяльністю підприємства // Маркетинг: підручник / За ред. О.А.Старостіної. К.: Знання, 2009. С. 461-518.

7. *Перерва П.Г.* Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П.Г.Перерва; за ред. П.Г.Перерви, С.А.Меховича, М.І.Погорєлова. Харків: НТУ «ХПІ», 2008. 1080 с.

8. *Перерва П.Г., Косенко О.П., Ткачова Н.П.; Ткачов М.М.* Формування конкурентного, інтелектуального і маркетингового потенціалу інноваційного підприємства // Вісник НТУ "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 20 (1296). – С. 36-40.

9. *Кобєлева Т. О.* Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія. Харків: Планета-Прінт, 2020. 354с.

10. *Nagy S., Sikorska M., Pererva P.* (2018) Current evaluation of the patent with regarding the index of its questionnaire. Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф., 19 квітня 2018 р. Київ: НАУ, 2018. С. 21-22.

11. *Перерва П. Г., Побережна Н. М.* Визначення ефективності використання виробничого потенціалу машинобудівного підприємства. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2012. № 2. С. 191-198.

12. *Sikorska M., Kocziszky György, Pererva P.G.* (2017) Compliance service at guest services enterprises // Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Полтава: ПУЕТ, 2017. С. 389-391.